

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Co[n]ciliu[m] Toletanu[m] secu[n]du[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

Concilium Toletanum primum.

¶ Assertio fidei eiusdem Concilij.

N Redimus in vnum veꝛ deum patre om̄ipotente, & filium, & sp̄m sanctum, visibilium factorē, per quē oīa facta sunt in celo & in terra, vnum deū, & vnam eē diuine substantiæ trinitatē. Patre aut̄ non esse filiū ip̄m, sed habere filiū qui pater nō sit, filiū nō esse patre, sed filiū dei de patris esse natura, sp̄m quoq; eē paracletū, qui nec p̄ sit ip̄e, nec filius, sed à patre filioq; pcedēs. Est ergo ingenitus p̄, genitus filius, nō genitus paracletus sed à patre filioq; procedēs. Pater est cuius vox h̄c audita est de celis. Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene cōplacui, ip̄m audite. Filius est q̄ ait: Ego à patre exiui, & à deo veni in hunc mundū. Paracletus ē sp̄s de quo filius ait: Nisi ego abiero ad patre, paracletus nō veniet. Hanc trinitatē psonis distinctā substantia vnica, virtute & p̄tate & maiestate indiuisibilē indifferētē, p̄ter hāc nullā credimus diuinā esse naturā, vel angeli, vel sp̄s, vel virtutis alicuius quæ deus credat. Hunc ergo filiū dei deū natū à patre, ante om̄e om̄ino principiū sanctificasse vteꝛ virginis Mariæ, atq; ex ea veꝛ: hoīem sine virili generatū femine suscepisse, duabus dūtaxat naturis, id ē, deitatis, & carnis in vnam conuenientibus om̄ino psonā, id ē, dñm n̄m Iesum Ch̄m. Nec imaginariū corpus, aut phantasmatis alicuius in eo fuisse, sed solidū atq; veꝛ: hūc & elurisse, & sitisse, & doluisse, & fleuisse, & oēs corporis iniurias ptulisse. Postremo à Iudæis crucifixum, & sepultū, & tertia die resurrexisse, conuersatū postmodū cū discipulis suis, & quadragesima post resurrectionē die ad celū ascēdisse. Hunc filiū hoīs etiā filiū dei, & filiū dei & hoīs filiū appellamus. Resurrectionē vero futurā humanæ credimus carnis, animā aut̄ hoīs nō diuinæ esse substantiæ, aut dei p̄ris, sed creaturā dei voluntate creatā. Si qs aut̄ dixerit, aut crediderit à deo om̄ipotente mundū hunc factū nō fuisse, atq; oīa eius instrumenta, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit filiū eundē esse patre, vel paracletū, anathema sit. Si qs dixerit atq; crediderit deū patre eundē esse filiū, vel paracletum, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit paracletū esse, vel patre, vel filiū, anathema sit. Si qs crediderit vel dixerit carnē tm̄ sine anima à filio dei fuisse susceptā, anathema sit. Si qs dixerit v̄ crediderit Ch̄m innascibilē esse, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit deitate nascibilē eē, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit deitate Ch̄i cōuertibilē fuisse, vel passibilē, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit altereꝛ deū eē p̄fice legis, altereꝛ euāgelioꝛ, anathema sit. Si qs dixerit v̄ crediderit ab altero deo mū dū factū fuisse, & nō ab eo, de quo scriptū est: In principio fecit deꝛ celū & terrā, anathema sit. Si qs dixerit, vel crediderit corpa humana nō resurgere post mortē, anathema sit. Si qs dixerit, vel crediderit aiām humanā dei portione, vel dei eē substātiām, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit alias scripturas p̄ter quas ecclesia Catholica recipit in autoritate hūdas vel esse venerandas, anathema sit. Si qs dixerit vel crediderit deitatis, & carnis vnā in Ch̄o eē naturā, anathema sit. Si qs dixerit, vel crediderit esse aliqd̄ qd̄ se extra diuinā trinitatē possit ostēdere, anathema sit. Si qs astrologiæ vel mathesi existimat eē credēdum, anathema sit. Si qs dixerit, vel crediderit cōiugia hoīm quæ sc̄m legē diuinā licet habere execrabilia eē, anathema sit. Si quis dixerit, vel crediderit carnes aut̄ seu pecudū quæ ad escā datæ sunt, nō tm̄ pro castigatōe hoīm abstīnēdas, seu execrandas eē, anathema sit. Si qs in errore Priscilliani sectam sequit̄, vel p̄fiteat̄, vt aliud in salubri baptismo contra sedem sancti Petri faciat, anathema sit.

¶ Explicit regula fidei catholicæ aduersus Priscillianistas, Patronus ep̄s subscripti, Marcellianus ep̄s subscripti, Afridius ep̄s subscripti, sancti, & alij ep̄i q̄ interfuerunt Concilio.

Incipiunt capitula concilij secundi Toletani.

¶ De his quos parentes ab infantia in clericali officio mancipauerūt, si postea voluntatem habeant nubendi	1	¶ De clericis qui ad aliam transiunt Ecclesiam, & qui eum receperit.	2	¶ Ut nullus à subdiaconatu & supra extra-	3
				neam habeat mulierem.	3
				¶ Ut quicquid de iure Ecclesiæ Clerici tenuerunt, post obitum eorum ad Ecclesiam reuertatur	4
				¶ De his qui se proximis suis copulat, vt à comunione Christi separentur.	5

Incipit Concilium Toletanum secundum habi-

tum Era. D.LXV. anno quinto Amalrici regis.

O VM IN VOLUNTATE DOMINI APVD TOLETANAM VRBEM SANCTORUM EPISCOPORUM PRÆSENTIA CONUENISSET, & DE INSTITUTIS SANCTORUM PATRUM CANONUMQUE DECRETIS COMMÉMORATIO HABERETUR, NOBIS IN VNUM POSITIS PLACUIT, VT SI QUAE IN ANTIQUIS CANONIBUS MINIME COMMÉMORATA SUNT SALUBRI TRACTATU AC DILIGENTI CONSIDERATIONE INSTITUANTUR. SI QUAE VERO IN ANTERIORIBUS SUNT

sunt neglecta redituā ordinationis cēsura obtineant, quatenus dum his quæ in concilijs sunt decreta, sed abusione temporum hæcenus dimissa, & ad cultum fidei prinēt studium religiosæ impēdimus obseruationis dei misericordiam facilius impetremus.

I. ¶ De his quos voluntas parentū à primis infantie annis in clericatus officio vel monachali posuit pariter statuimus obseruandū, vt mox cū detonsi vel ministerio electorū contraditi fuerint, in domo ecclesie sub episcopali p̄sentia à preposito sibi debeat erudiri. At vbi octauū decimū ætatis suæ cōpleuerint annum corā totius cleri plebisq; cōspectu volūtas eorum de expetēdo coniugio ab episcopo p̄scrutetur, quibus si gratia castitatis deo inspirante placuerit, & promissione castimonie suæ absq; cōiugali necessitate respōderint seruatiuros, hi tanquā appetitores arctissimæ vitæ lenissimo domini iugo subdant, ac primo subdiaconatus ministerium probatione habita professionis suæ à vicesimo anno suscipiāt, Quod si inculpabiliter ac ioffensē vicesimū & quinquagesimū annū ætatis suæ peregerit, ad diaconatus officium (si sciētes implere posse ab episcopo comprobētur) promoueri debēt, cauendum tū ē his ne quī sū spōsiōis imemores ad terrenas nuptias, aut abortiuos cōcubitus ultra recurrāt. Quod si forte fecerint, vt sacrilegij rei ab ecclesia habeātur extranei. His autē quibus volūtas propria interuicium relinquitur desiderij nubendi p̄suaserit, concessam ab episcopis sentētiā auferre non possumus, ita vt prouectæ ætatis in coniugio positi renunciatiuros se pari consensu operibus carnis spōnderint, ad sacros gradus aspirēt.

II. ¶ Similiter placuit custodire ne quis ex eis qui tali educatione imbuūtur qualibet occasione cogēte propriam relinquitēs ecclesiam, ad aliam transire præsumāt, episcopus vero qui eum suscipere absq; conscientia proprii sacerdotis fortasse præsumpserit totius fraternitatis se reum esse nouerit, quia durum est vt eum quē alius rurali sensu ac scelere infantie exiit, alius suscipere, ac vendicare præsumat.

III. ¶ Illud vero p̄terea speciali ordinatione decreuimus, qd nec antiqua cōcilia in vniuersis canonibus siluerūt, vt nullus clericorū à gradu subdiaconatus & supra in cōfortio familiaritatis habeat mulierē vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam, sed si sunt ei huiusmodi seruitia, matri, vel forori, vel alij propinquæ contradat, & quicquid suis manibus p̄fecerit, proprio domino deferatur. Aut si propinquitatis memoria deest, alterius domus adherentis habitaculū requiratur, dum in toto modo nulla occasio introeundi domū clericici cœminæ pmittatur, vnde aliqua possit incurrere noxialis famæ innocētis portas iniuria. Sane deinceps post datam hæc admonitiōē quisq; earum confortio frui voluerit, nouerit se nō solum à clericatus officio retrahi vel ecclesie foribus expelli, sed etiā omnium catholicorū clericorū vel laicorū communione priuari, nulla prorsus vel colloquij consolatione relicta, quatenus male cōsuetudinis abrasa rubigo i posteris radice suæ veneno serpere nō possit.

III. ¶ Si quis sane clericorum agellos, vel vineolas in terris ecclesie sibi fecisse probatur sustētandæ vitæ causa vsq; ad diē obitus sui possideat, post suum vero de hac luce decessum iuxta priorum canonum constitutiones ius suum ecclesie sanctæ restituat, nec testamentum successorio iure cuiquā hæredū aut pro hæredum relinquat, nisi forsitan cui episcopus pro seruitijs ac præstatione ecclesie largiri voluerit.

V. ¶ Nam & hæc p̄caueda salubriter sancimus, ne quis fidelij propinquæ sanguinis sui vsque quo affinitatis liniamēta gn̄is successione cognoscit in matrimonio sibi desideret copulari, quoniā scriptū est. Omnis homo ad proximam sanguinis sui nō accedat, vt reuelat turpitudinē eius, nec sine denunciatiōe sit sentētiæ, nā paulopost infert & dicit. Aīa q̄ fecerit de abominatōibus istis quippiā, pibit de medio populi sui. Si quis ergo huius decreti temerato extiterit, ac vetitiū violare p̄sumpserit, tātō grauiori sn̄a multandū se recognoscit, quātō eā p̄pinq̄iorē cui copulari se maluit serie originis esse nō ambigit, tātōq; anno prioris excōicatiōis tpe à Ch̄si corpe, & fraternitatis cōfortio seq̄stret, quātō fuerit propinquieris sanguinis cōtagione pollutus. Huius institutiōis regulā qui subscripsimus irrefragabili autoritate nos spōdemus seruatiuros. Si quis autē tā nostrā vel eorū qui nūc sanctæ synodo ex hac puincia defuerūt, huic tā salubri ordinatōi obuiare p̄sumpserit, vel solerter adimplet reneglexerit, conuictus totius fraternæ charitatis aliquandiu habeat extraneus. Sane iuxta priorū canonū decreta cōciliū apud fratrem nostrū Montanū ep̄m si dñs voluerit futurū p̄nunciamus. Itaq; statuimus, vt frater & coep̄s n̄r Montanus qui in metropoli ē ad cōprovinciales n̄ros dñi sacerdotes literas de congregāda synodo adueniēte tpe debeat destinare. Nunc ergo in nomine domini finitis his quæ incōsultationē venerūt, gratias agim⁹ oīpotēti deo, deinde dño nostro glorioso Amalrico regi diuinā clemētiā postulātes, vt innumeris regni eius ea quæ ad cultū fidei pueniunt pagēdi nobis licētiā præstet. Montanus i Christi nomine ep̄s his cōstitutiōibus acquieui relegi & subscripsi die & anno q̄ supra.

Panca-

Concilium Toletanum tertium.

Pancratius episcopus his constitutionibus adquei, & relegi, & subscripsi. Canonius episcopus subscripsi. Paulus eps subscripsi. Domicianus eps subscripsi. Marracinus eps subscripsi. Nibridius eps subscripsi. Iustus in Christi nomine Ecclesie Catholice Vrgellitane eps, hanc constitutionem consacerdotum meorum in Toletana vrbe habitam, cum post aliquantum tps aduenissem, salua autoritate piscoꝝ canonum relegi, probaui, & subscripsi.

Incipit Concilium Toletanum tertium: in quo Acrif

hæresis in Hispania condemnatur.

F

N NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI anno. iiii. regnate gloriosissimi. atq; piissimo & deo fidelissimo dño Richardo rege, die VIII. Iduum Maiarum, Era. D. C. XXVII. Hæc sancta synodus habita in sancta ciuitate regia Toletana ab Episcopis totius Hispaniæ, vel Galliciæ qui infra scripti sunt.

¶ Capitulum Primum.

¶ Cum pro fidei suæ sinceritate idem gloriosissimus princeps oēs regiminis sui pontifices in vnū conuenire mandasset, vt tam de eius conuersione quàm de gentis Gothoꝝ innouatione in domino exultaret, & diuinæ dignationi pro tanto munere gratias ageret, memoratus sanctissimus princeps sic venerandum Concilium alloquit, dicens: Non incognitū reor esse vobis reuerendissimi sacerdotes, quod propter instaurandam disciplinæ Ecclesiasticæ formam, ad nostræ vos serenitatis præsentiam euocauerim, & quia recurris retro t'pibus hæresis imminēs in tota Ecclesia catholica agere synodica negotia denegabat, deus cui placuit p nos eiusdē hæresis obicem depellere, admonuit de more Ecclesiastico reparare. Ergo sit vobis iocunditati, sit gaudio quod mos canonicus p'spectu dei p nostram gloriam ad paternos reducēt terminos. Prius tamē admoneo pariter & exhortor ieiunijs vos & vigilijs atq; oronibus operā dare vt ordo canonicus quē à sacerdotibus sensibus detraxerat, longa ac diuturna obliuio, quā ætas nra se nescire fatei, diuino dono vobis rursus patefiat. Ad hæc autē grās deo agētes, & religiosissimo principi vniuerso Concilio in laudibus acclamante, triduanū est exin de p'dicatu ieiuniū, sed cū die octaua Iduum Maiarū in vnū cetū dei sacerdotes adessent, & ofone p'p'missa, vnusq; sacerdotū competēti loco resedisset, ecce in medio eorū affuit serenissimus princeps scq; cū dei sacerdotibus ofoni cōicans, diuino flamine plenus sic ad loquendū exorsus est, dicens: Non credimus vram latere sanctitatē quanto tpe in errore Arrianorū laborasset Hispania, & nō multos post decessum genitoris nostri dies, qbus nos v'ra beatitudo fidei sanctæ catholicæ cognouit eē sociatos. Credimus gñaliter magnū, & æternū gaudiū habuisse, & ideo venerandi p'ies ad hanc vos pagendā congregauimus synodū, vt de oibus nup' aduenientibus ad Chm ipsi æternas dño grās deferatis. Quicqd vero verbis apud sacerdotium v'ram nobis agendū erat de fide atq; spe vestra quam gerimus in hoc tomo conscripta, atq; allegata nota facimus, relegat em̄ in medio vestri, & in iudicio synodali examinata p omne succifiuū tps gloriosa nostra eiusdē fidei testimonio declarata clarescat. Susceptus est autē ab oibus dei sacerdotibus offerēte rege sacrosanctæ fidei tomos, & pnuntiāte notario clara voce recēsus ē,

G II

¶ Quāuis deus oipotens p vtilitatibus populorū regni nobis cultum subire tribuerit, & moderamē gentiū non paucarū regiæ nostræ curæ cōmiserit, meminimus tñ nos mortaliū cōditione pstringi, nec posse felicitatē futuræ beatitudinis aliter pmereri, nisi nos cultu verē fidei reputemus, & conditori nro salutis cōfessione qua dignus ē ipse placeamus. Pro quare qnto subditoꝝ gloria regali extollimur, tāto puidi eē debemus in his quæ à deo sunt, vel nram spem augere, vel gētibus nobis à deo creditis consulere. Cæterū qd p tantis bñficijs collationibus oipotētiae diuine valemus tribuere, qñ oia ipsius sunt, & bonorū nostrorū nihil egeat, nisi vt in eū sic tota deuotōe credamus, quē admodū p scripturas sacras se ipse intelligi voluit, & cre di pcepit, id ē, vt confiteamur eē patrē q genuerit ex substantia sua filiū sibi & coæqualē & coæternū. Non tñ vt idē ipse sit natus ingenitus, sed psona alius sit p' qui genuit, alius sit filius q fuerit gñatus, vnus tñ vtraq; substantiæ in diuinitate subsistat, p' ex q' sit filius, ipse vero ex nullo sit alio, Filius q habeat patrē, sed sine initio & diminutōe in ea qua p'ri coæqualis, & coæternus ē diuinitate subsistat. Spūs quoq; sc̄tūs confitēdus à nobis & p'dicandus à p're ē, & filio pcedere, & cū p're & filio vnus eē substantiæ. Tertiā vero in trinitate spūs sancti eē psonā, q tñ cōione habet cū p're & filio diuinitatis eēntia. Hęc em̄ sc̄tā trinitas vnus ē deus, p' & filius & spūs sc̄tūs, cuius bonitate hoīs licet bonā sit cōdita creatura, p assumptā tñ à filio humani habitus formā à dñata pgenie reformamur ad beatitudinē pristinā, sed sicut veræ salutis indicium ē trinitatē in vnitate,